

Protokół

74. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się 7 listopada 2012 roku w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji – według załączonej listy obecności (zał. 1).

Wstępny porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie.
2. Przyjęcie protokołu 73. posiedzenia Komisji z dnia 5 września 2012 roku.
3. Przyjęcie planu pracy Komisji na 2013 rok.
4. Sprawy bieżące.
5. Omówienie zasad latynizacji języków: bułgarskiego, hebrajskiego, kazachskiego, perskiego i ukraińskiego.
6. Dokończenie omawiania wykazu form podmorskich.
7. Omówienie wykazu polskich nazw geograficznych z obszaru Europy (bez Litwy, Białorusi, Ukrainy, Czech, Słowacji i Rosji).

Obrady prowadziła Ewa Wolnicz-Pawłowska, przewodnicząca Komisji.

Ad 1. Posiedzenie otworzył Główny Geodeta Kraju – Kazimierz Bujakowski. Witając członków Komisji poinformował, że Waldemar Rudnicki zrezygnował z pełnienia funkcji przewodniczącego oraz z członkostwa w Komisji. Dziękując odchodzącemu przewodniczącemu podkreślił, że był on inicjatorem uwzględniania georeferencji dla każdego nazwanego obiektu geograficznego – Komisja przyjęła takie rozwiązanie na kilka lat przed wprowadzeniem tego wymogu przepisami prawa. Zwrócił uwagę, że nie mniejsze znaczenie miało w ostatnich latach także systematyczne publikowanie opracowań nazewniczych przygotowywanych przez Komisję.

Kazimierz Bujakowski powołał na nowego przewodniczącego Komisji prof. dr hab. Ewę Wolnicz-Pawłowską, życząc jej oraz Komisji owocnych prac, zapewniając jednocześnie o wsparciu ze strony Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Przewodnicząca dziękując za wybór zapowiedziała, że będą kontynuowane obecnie trwające prace Komisji oraz będą zaproponowane nowe – niektóre z nich zapisane zostały już w projekcie planu pracy Komisji na 2013 rok. Zapowiedziała także, że warto uzupełnić skład Komisji – Główny Geodeta Kraju wyraził wstępnie zgodę na rozszerzenie składu Komisji o jednego lub dwóch geografów.

Ad 2. Do protokołu 73. posiedzenia zgłoszono kilka uwag redakcyjnych. M. Zych wyjaśnił kwestię zapisu długiej nazwy Cypru jaka pojawiła się w ustawie ogłoszonej w Dzienniku Ustaw z 24 sierpnia – na poprzednim posiedzeniu Komisja uznała, że warto wysłać do Kancelarii Prezydenta pismo wyjaśniające poprawną długą nazwę Cypru. Nazwa w formie *Republika Cypru*, zamiast poprawnej *Republika Cypryjska*, pojawiła się już w 1961 roku w *oświadczeniu rządowym z dnia 20 maja 1961 r. w sprawie uczestnictwa Republiki Cypru, Federacji Nigerii i Republiki Senegal w Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym oraz w Układzie o tranzyście międzynarodowych służb powietrznych, podpisanych w Chicago dnia 7 grudnia 1944 r.* Następnie nazwa w tej błędnej formie była powtarzana wielokrotnie do 1999 roku. Później zaczęto używać wyłącznie poprawnej formy *Republika*

Cypryjska, która w ostatnich latach użyta była w Dzienniku Ustaw kilkanaście razy. Użycie w Dzienniku Ustaw z 24 sierpnia niepoprawnej nazwy miało jednak uzasadnienie – użyto jej w tytule ustawy zmieniającej umowę z 1992 roku, kiedy to jeszcze stosowano niepoprawną nazwę (*ustawa z dnia 13 lipca 2012 r. o ratyfikacji Protokołu między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Cypru o zmianie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Cypru w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku, sporządzonej w Warszawie dnia 4 czerwca 1992 r., podpisanego w Nikozji dnia 22 marca 2012 r.*) – ponieważ w tytule ustawy podano tytuł tamtej umowy, konsekwentnie zastosowano ówczesnie użyte nazewnictwo, zapewne zdając sobie sprawę, że obecnie stosowane jest inne. W związku z tym wyjaśnieniem uznano, że nie ma powodu wysyłać pisma do Kancelarii Prezydenta.

M. Zych zwrócił także uwagę na zapis dotyczący odmiany nazwy dawnej stolicy Kazachstanu. Zapis ten informował, że nazwę tę należy odmieniać w liczbie mnogiej jako *Ałmat* w dopełniaczu i *Ałmatach* w miejscowniku. Jednak uzus wskazuje na nieodmianie tej nazwy – MSZ stosuje zapis „Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ałmaty”, forma „w Ałmaty” stosowana przez kazachstańską Polonię, diecezja utworzona w 2003 r. w tym mieście po polsku nosi nazwę „Diecezja Trójcy Świętej w Ałmaty”, forma „w Ałmaty” stosowana jest w aktach prawnych oraz w licznych publikacjach. Ponadto istnieją analogicznie zakończone nazwy, które nie są odmieniane, np. miasto *Mary* w Turkmenistanie, *Karszy* w Uzbekistanie, *Derby* w Wielkiej Brytanii, *Dżazy* w Kirgistanie, *Konakry* w Gwinei. W czasie dyskusji część osób opowiadało się za odmianą tej nazwy (a także wymienionych przykładów nazw innych miast), argumentując to wzorcami odmiany stosowanymi w języku polskim. Część osób opowiadała się za brakiem odmiany. Zwrócono także uwagę, że w niektórych przypadkach Komisja dopuściła dwa rodzaje odmiany – w „Urzędowym wykazie nazw państw i terytoriów niesamodzielnych” np. dla nazwy *Skopje* podano, że może odmieniać się „w Skopju” lub się nie odmieniać, dla nazwy Portoryko, że może się odmieniać „w Portoryku” lub się nie odmieniać. Takie rozwiązanie proponowano i w tym przypadku. Ostatecznie ustalono, że Komisja nie będzie zajmować w tej sprawie decyzji – nie jest to nazwa stolicy i jej odmiana nie jest uwzględniana w wykazach Komisji. Zdecydowano zatem o zawarciu w protokole opinii A. Markowskiego o odmianie tej nazwy, informacji o tym, że spotykany jest również brak odmiany, oraz o tym, że Komisja nie zajęła w tej sprawie stanowiska. Uznano także, że warto o tę odmianę zapytać Zespół Ortograficzno-Onomastyczny Rady Języka Polskiego.

Po uwzględnieniu wyjaśnień, zmian i uzupełnień protokół przyjęto jednogłośnie (15 głosów za).

Ad 3. Przedstawiona została propozycja planu pracy Komisji na 2013 rok. Propozycję przygotowało prezydium Komisji na swoim posiedzeniu 19 października – uczestniczyła w nim, na zaproszenie ówczesnego przewodniczącego, również E. Wolnicz-Pawłowska. Propozycja planu pracy była konsultowana z Głównym Geodetą Kraju i uzyskała jego akceptację.

Zaproponowany plan pracy liczy 15 punktów – 7 z nich to stałe punkty planów pracy (m.in. organizowanie posiedzeń, współpraca z UNGEGN, współpraca z instytucjami krajowymi), 3 to kontynuacja prac prowadzonych w bieżącym roku (opracowywanie wykazu egzonimów, omawianie zasad latynizacji, opracowywanie wykazu obcojęzycznych form nazw ważniejszych obiektów geograficznych z obszaru Polski), zaś 5 to punkty nowe

(opracowanie kolejnego wydania wykazu nazw państw, opracowanie mapy politycznej świata, opracowanie słownika terminów używanych przy standaryzacji nazw geograficznych, tłumaczenie na język polski rezolucji przyjętych na 10. Konferencji ONZ w sprawie Standaryzacji Nazw Geograficznych, wsparcie przygotowania polsko-niemieckiego seminarium nazewniczego w Görlitz).

Do projektu planu wprowadzono kilka zmian redakcyjnych. Do punktu dotyczącego udziału w spotkaniach i konferencjach nazewniczych dodano podpunkt dotyczący uczestnictwa w polsko-czeskim symposium nazewniczym w Pradze.

Plan pracy, z wprowadzonymi zmianami, przyjęto jednogłośnie (15 głosów za).

Ad 4. Maciej Zych poinformował, że na początku sierpnia weszła w życie nowa konstytucja Somalii wprowadzająca nową długą nazwę tego państwa. Komisja postanowiła wstrzymać się z przyjęciem nowej nazwy do czasu otrzymania potwierdzenia tej zmiany z MSZ – nowa długa nazwa nie jest dotychczas stosowana przez ONZ, nie jest uwzględniana w wykazach nazw państw publikowanych przez różne kraje (m.in. amerykańskim, brytyjskim, niemieckim, unijnym), co może świadczyć, że nazwa ta formalnie nie weszła jeszcze w życie (w przypadku Mjanmy nowa długa nazwa zapisana w nowej konstytucji zaczęła obowiązywać dopiero kilka miesięcy po wejściu w życie tej konstytucji – być może podobna sytuacja jest i w przypadku Somalii).

M. Zych przedstawił także informację, że 6 listopada odbyło się w Portoryku referendum konsultacyjne dotyczące zmiany statusu tego terytorium. Większość głosujących opowiedziała się za przekształceniem Portoryka w 51. stan Stanów Zjednoczonych. Referendum nie ma jednak charakteru wiążącego, a ostateczną decyzję podejmą władze portorykańskie i Kongres Stanów Zjednoczonych.

Katarzyna Przyszewska poinformowała, że do Komisji zwróciły się Ambasada Japonii i Ambasada Republiki Korei z prośbą o spotkanie. Prawdopodobnie chodzi o kwestie nazwy Morza Japońskiego oraz różnych spornych wysp. K. Przyszewska zaproponowała aby spotkania odbyły się przed kolejnymi posiedzeniami Komisji, a także żeby uczestniczyli w nich członkowie prezydium oraz R. Huszcza i J. Pietrow.

E. Wolnicz-Pawłowska przekazała kopie dwóch artykułów. Pierwszy dotyczy systemów latynizacji dla języka białoruskiego, drugi zaś stosowania polskich egzonimów dla obiektów geograficznych z obszaru Słowacji i słowackich dla polskich obiektów. W tym drugim artykule powołano się na opracowania i ustalenia Komisji. Wskazano także na literówki w niektórych nazwach słowackich, jakie znalazły się w 11. zeszycie „Nazewnictwa geograficznego świata”. M. Zych przekazał informację, że większość z tych literówek została wychwycona w trakcie obecnego opracowywania wykazu egzonimów.

M. Zych poinformował, że ukazał się „Mały słownik koreańsko-polski. Dzoppolsosadzon” autorstwa Tadeusza Korsaka i Magdaleny Hornung, a wydany przez Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy Instytutu Slawistyki PAN. W przedmowie do tego słownika krytycznie odniesiono się do ustaleń Komisji, zarówno tych dotyczących wprowadzenia polskich nazw, jak i tych dotyczących zalecanego systemu latynizacji. R. Huszcza poinformował, że słownik ten jest de facto słownikiem polsko-

-północnokoreańskim, opracowanym z północnokoreańskiego punktu widzenia, co widać zwłaszcza przy doborze zawartego w nim słownictwa. W słowniku zastosowano polską transkrypcję, od której koreaniści już odeszli, zamiast jednego z powszechnie używanych systemów latynizacji, co więcej transkrypcję przyjęto w takiej formie, aby oddawała regionalną wymowę północnokoreańską charakteryzującą się mazurzeniem. Członkowie Komisji dyskutowali, czy należy się ustosunkowywać do tej publikacji. Ostatecznie uznano, że skoro słownik nie został wydany przez jakąś nieznaną oficynę, tylko ukazał się nakładem renomowanego wydawnictwa, a dodatkowo zostały w nim sformułowane wprost zarzuty dotyczące ustaleń Komisji, to należy zareagować. Ustalono, że zostanie sporządzona krótka recenzja, która będzie zarówno przesłana wydawcy, jak i zamieszczona na stronie internetowej Komisji.

K. Przyszewska poinformowała, że w związku ze zmianą w składzie Komisji Główny Geodeta Kraju wyda zarządzenie aktualizujące jej skład. Obecne wymogi prawne nakazują, aby w uzasadnieniu zarządzeń określających składy ciał opiniodawczo-doradczych znalazły się notki biograficzne osób znajdujących się w ich składzie, wraz z informacją o zadaniach tych osób. W związku z tym członkowie Komisji zostali poproszeni o przekazanie notek biograficznych.

Ad 5. Na 10. Konferencji ONZ w sprawie Standaryzacji Nazw Geograficznych przyjęto cztery nowe systemy latynizacji dla języków: białoruskiego (system narodowy z 2007 r.), bułgarskiego (system narodowy z 2006 r.), perskiego i ukraińskiego (system narodowy z 2010 r.). Nowy system białoruski, bazujący na tradycyjnym zapisie łacińskim języka białoruskiego, Komisja przyjęła już w 2011 roku. Zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami Komisji decyzję o wprowadzeniu innych systemów odłożono do czasu ich formalnego przyjęcia przez ONZ.

Nowy system bułgarski ustalony został w 2006 r., a na mocy ustawy z 2009 r. obowiązuje we wszelkich zapisach łacińskich bułgarskich nazw własnych – w dokumentach urzędowych, dokumentach identyfikacyjnych, znakach drogowych i tablicach informacyjnych, mapach, itd. System ten bazuje na zapisie angielskim i jest w mniejszym stopniu odwracalny od dotychczasowego systemu z 1972 r. bazującego na literach stosowanych w językach zachodniosłowiańskich (dotychczas tylko dwie różne litery były konwertowane na jedną literę łacińską, obecnie są to cztery litery, a w niektórych przypadkach jedna więcej). Przykładowo w systemie z 1972 roku nazwa *Пазарджик* transliterowana była jako *Pazardžik*, w systemie z 2006 r. jest to *Pazardzhik*; nazwa *Търговище* jest transliterowana odpowiednio na *Tărgovište* i *Targovishte*; *София* na *Sofija* i *Sofia* (w tym przypadku polska nazwa stolicy Bułgarii przestaje być egzonimem, a staje się pseudoegzonimem); *Мальовица* na *Maljovica* i *Malyovitsa*.

Porównanie systemów:

	transliteracja dotychczasowa system bułgarski z 1972 r.	transliteracja nowa system bułgarski z 2006 r.		transliteracja dotychczasowa system bułgarski z 1972 r.	transliteracja nowa system bułgarski z 2006 r.
А а	a	a	Е е	e	e
Б б	b	b	Ж ж	ž	zh
В в	v	v	З з	z	z
Г г	g	g	И и	i	i
Д д	d	d	Й й	j	y

transliteracja dotychczasowa system bułgarski z 1972 r.		transliteracja nowa system bułgarski z 2006 r.		transliteracja dotychczasowa system bułgarski z 1972 r.		transliteracja nowa system bułgarski z 2006 r.	
К к	k	k		Ф ф	f	f	
Л л	l	l		Х х	h	h	
М м	m	m		Ц ц	c	ts	
Н н	n	n		Ч ч	č	ch	
О о	o	o		Ш ш	š	sh	
П п	p	p		Щ щ	št	sht	
Р р	r	r		Ъ ъ	ǎ	a	
С с	s	s		Ь ь ¹	j	y	
Т т	t	t		Ю ю	ju	yu	
У у	u	u		Я я	ja	ya ² , a ³	

¹ znak nie występuje samodzielnie

² na początku i w środku wyrazu

³ na końcu wyrazu po *u* (tzn. w zakończeniach *-ия* jako *-ia*)

Członkowie Komisji zastanawiali się czy przyjmować nowy system. Przeciwno jego przyjęciu przemawia zapis odbiegający od zapisów stosowanych w językach słowiańskich, mniejsza odwracalność systemu, a także większa popularność w Polsce obecnego systemu. Za jego przyjęciem przemawia zaś to, że jest on już powszechnie stosowany w Bułgarii, a wydając w Polsce mapy czy przewodniki po Bułgarii należy raczej podawać zapis w latynizacji jaką można spotkać na miejscu. W czasie dyskusji zwrócono także uwagę, że Komisja przyjęła już transliterację bazującą na zapisie angielskim dla języka ukraińskiego (a także innych, jak: gruziński, ormiański, mongolski, arabski), ponadto poza transliteracją zalecana jest także polska transkrypcja.

Ostatecznie Komisja postanowiła przyjąć nowy system latynizacji – za jego przyjęciem było 7 osób, za zachowaniem dotychczasowego systemu była jedna osoba, 7 osób wstrzymało się od głosu.

Na 59. posiedzeniu z 30 marca 2011 roku Komisja opowiedziała się przeciw wprowadzeniu nowego ukraińskiego systemu z 2010 r. – zachowano dotychczasowy system latynizacji dla języka ukraińskiego. Ustalono wtedy jednocześnie, że Komisja powróci do kwestii przyjęcia tego systemu po przyjęciu go przez ONZ.

Zasady latynizacji ukraińskich nazw własnych oparte na zapisie angielskim zostały oficjalnie przyjęte w 1996 r. (*Нормативна таблиця для відтворення українських власних назв засобами англійської мови* ustalona postanowieniem nr 9 Komisji ds. Terminologii Prawnej Rady Najwyższej Ukrainy z 19 kwietnia 1996 r.). Zasady te miały obowiązywać do zapisu wszelkich nazw własnych, jednak później ustalono osobne zasady zapisu nazwisk, a te stosowano do nazw geograficznych (stosowane były na wszystkich wydawanych przez państwowe wydawnictwa mapach, na których użyto zapisu łacińskiego). System ten nie został formalnie przyjęty przez UNGEGN, jednak był przezeń stosowany. 27 stycznia 2010 roku Rada Ministrów Ukrainy przyjęła rozporządzenie wprowadzające nowe zasady transliteracji alfabetu ukraińskiego na alfabet łaciński (*Постанова Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 року № 55 Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею*). W porównaniu do poprzednio obowiązujących zasad wprowadzono następujące trzy zmiany:

- litera *щ* transliterowana jest jako *shch* (poprzednio jako *sch*), np. *Horodyshche* zamiast *Horodysche*,

- miękki znak nie jest transliterowany (poprzednio oddawany był znakiem zmiękczenia), np. *Lvivska oblast* zamiast *L'vivs'ka oblast*,
- apostrof nie jest transliterowany (poprzednio oddawany był podwójnym apostrofem), np. *Turie* zamiast *Tur''ie*.

Porównanie systemów:

	transliteracja dotychczasowa system ukraiński z 1996 r.	transliteracja nowa system ukraiński z 2010 r.		transliteracja dotychczasowa system ukraiński z 1996 r.	transliteracja nowa system ukraiński z 2010 r.
А а	a	a	Н н	n	n
Б б	b	b	О о	o	o
В в	v	v	П п	p	p
Г г	h, gh ¹	h, gh ¹	Р р	r	r
Ґ ґ	g	g	С с	s	s
Д д	d	d	Т т	t	t
Е е	e	e	У у	u	u
Є є	ie, ye ²	ie, ye ²	Ф ф	f	f
Ж ж	zh	zh	Х х	kh	kh
З з	z	z	Ц ц	ts	ts
И и	y	y	Ч ч	ch	ch
І і	i	i	Ш ш	sh	sh
Ї ї	i, yi ²	i, yi ²	Щ щ	sch	shch
Й й	i, y ²	i, y ²	Ю ю	iu, yu ²	iu, yu ²
К к	k	k	Я я	ia, ya ²	ia, ya ²
Л л	l	l	Ь ь	'	–
М м	m	m		» ³	–

¹ tylko po literze з (zgh)

² tylko na początku wyrazu

³ pomija się przed я

Nowe zasady dotyczą wszystkich nazw własnych – imion i nazwisk, nazw geograficznych, nazw ulic, nazw stacji i przystanków. Zasady te wdrożone zostały już na nowoopracowywanych mapach, systematycznie wprowadzane są na znakach drogowych i tablicach informacyjnych. Dotychczasowe ukraińskie zasady latynizacji nie pozwalały na odwracalność we wszystkich przypadkach. Nowe zasady powodują, że brak odwracalności przy latynizacji dotyczyć będzie zdecydowanie większej liczby nazw (głównie ze względu na pominięcie znaku miękkiego występującego w bardzo wielu nazwach).

Po krótkiej dyskusji Komisja postanowiła przyjąć ten nowy system – za jego przyjęciem było 11 osób, za zachowaniem dotychczasowego systemu była jedna osoba, 3 osoby wstrzymały się od głosu.

System dla języka perskiego przyjęty przez ONZ a opracowany przez Irański Narodowy Komitet Standaryzacji Nazw Geograficznych Narodowego Centrum Kartograficznego Iranu, wzbudził największe kontrowersje. Był on już szerzej dyskutowany i krytykowany w czasie posiedzenia Grupy Roboczej UNGEGN ds. Systemów Latynizacji w Gdańsku w maju br. Dotychczasowy system stosowany przez ONZ pochodził z 1967 roku i bazował na systemie BGN/PCGN. Nowy system jest połączeniem zapisów w transkrypcji i w transliteracji, nie jest odwracalny (np. cztery różne litery są latynizowane jako z, trzy litery są latynizowane jako s). System przyjęty w sierpniu w czasie 10. Konferencji ONZ jest jego kolejną modyfikacją i nieznacznie różni się od tego przedstawianego w maju w Gdańsku. Oznacza to, że był on wprowadzany niemal ad hoc z myślą o przyjęciu go w czasie 10. Konferencji ONZ – nie jest on w praktyce używany, poza jedną mapą

wydrukowaną specjalnie na tę konferencję. System ten ma, w założeniach Irańczyków, uwypuklać odmiennność od świata arabskiego i, poprzez odejście od zasad podobnych do tych stosowanych dla języka arabskiego, podkreślić różnice pomiędzy językiem perskim a arabskim.

Komisja dotychczas nie zalecała dla języka perskiego stosowania systemu transliteracji ONZ. Zalecany jest system, w którym przyjęto zapis zbliżony do zlatynizowanego zapisu liter arabskich stosowanego w transliteracji języka arabskiego.

Porównanie systemów:

	transliteracja stosowana przez KSNG	latynizacja ONZ z 2012 r.	transliteracja ONZ z 1967 r.	transliteracja BGN/PCGN z 1958 r.
ء	,	,	,	,
ا ا	ā, a, o, e	ā	ā	ā
آ آ	ā	ā	’ā, ā ²	ā
ب ب ب	b	b	b	b
پ پ پ	p	p	p	p
ت ت ت	t	t	t	t
ث ث ث	th	s	ṣ	ṣ
ج ج ج	j	j	j	j
چ چ چ	ch	č	ch	ch
ح ح ح	ḥ	h	ḥ	ḥ, ḥ ^{3!}
خ خ خ	kh	x	kh	kh
د د	d	d	d	d
ذ ذ	dh	z	z̄	z̄
ر ر	r	r	r	r
ز ز	z	z	z	z
ژ ژ	zh	ž	zh	zh
س س س	s	s	s	s
ش ش ش	sh	š	sh	sh
ص ص ص	ṣ	s	ṣ	ṣ, ṣ ³
ض ض ض	z̄	z	z̄	z̄
ط ط	ṭ	t	ṭ	ṭ, ṭ ^{3!}
ظ ظ	ẓ	z ¹	ẓ	ẓ, ẓ ^{3!}
ع ع ع	,	, - ¹	,	,
غ غ غ	gh	q	gh	gh
ف ف ف	f	f	f	f
ق ق ق	q	q	q	q
ک ک ک	k	k	k	k
گ گ گ	g	g	g	g
ل ل ل	l	l	l	l
م م م	m	m	m	m
ن ن ن	n	n	n	n
و و	v, ō, ū, ow	v	v	v
ه ه ه	h	h	h	h
ه ه	h	h	h	-eh, -ah
ی ی ی	y, ī, ay, ey, iy	y	y	y
اَ	a	a	a	a
اِ	o	o	o	o
اِی	e	e	e	e

י	i	ī	ī
ו	u	ū	ū
יְ	ey	ey	ey
וְ	ow	ū, ow	ū, ow
וּ	,		

¹ pomijany na początku wyrazu

² na początku wyrazu

³ dopuszczalny zapis wariantowy

Komisja, przez aklamację, opowiedziała się przeciw przyjmowaniu nowego systemu. Jednocześnie uznała, że jeżeli system ten zostanie szerzej wprowadzony w praktyce oraz zacznie być używany w zagranicznych publikacjach, to powróci do kwestii jego ewentualnego przyjęcia.

Na poprzedniej, 9. Konferencji ONZ w sprawie Standaryzacji Nazw Geograficznych, która odbyła się w 2007 roku, został przyjęty nowy system latynizacji dla języka hebrajskiego. Zastąpił on system przyjęty przez ONZ w 1977 roku, a oficjalnie wprowadzony w Izraelu w 1957 roku przez Akademię Języka Hebrajskiego. Nowy system wprowadzony został decyzją Akademii Języka Hebrajskiego w 2006 roku. Od wcześniejszego różni się zapisem dla pięciu liter, przy czym w dwóch przypadkach zaproponowano zapis zlatynizowany identyczny z używanym dla innych liter, przez co nowy system jest w mniejszym stopniu odwracalny od systemu starego. Nowy system jest obecnie stosowany na izraelskich mapach i w gazeterach.

W „Nazewnictwie geograficznym świata” oraz w wykazie nazw państw nazwy hebrajskie podane były w polskiej transkrypcji oraz w systemie ONZ z 1977 roku. Jednak Komisja dotychczas formalnie nie przyjęła dla hebrajskiego ani zasad transliteracji, ani transkrypcji. W Polsce dawniej stosowane były dla transliteracji również systemy oparte na standardzie ISO.

Porównanie systemów:

	transliteracja ONZ z 2007 r.	transliteracja ONZ z 1977 r.	transliteracja ISO 259:1984	transliteracja PN-74-N-01211
א	ʾ, - ¹	ʾ, - ¹	ʾ	ʾ
ב	b	b	ḇ	b
בּ	v	v	b	ḇ ¹⁰
ג גּ	g	g	g, ḡ ⁵	ḡ ¹¹ , g ¹²
ד דּ	d	d	d, ḏ ⁶	ḏ ¹¹ , d ¹²
ה	h, - ²	h, - ²	h, ḥ ⁴	h, ḥ ¹²
ו	v	w	w, w̄ ^{4,5}	w
ז	z	z	z, z̄ ^{4,5}	z
ח	ḥ	ḥ	ḥ	ḥ
ט	t	t	ṭ, ṭ̄ ^{4,5}	ṭ
י	y	y	y, ȳ ^{4,5}	y ¹³
כ כּ	k	k	ḵ	k
כּ כּ	kh	kh	k	ḵ

ל	l	l	l, l̄ ^{4,5}	l
מ	m	m	m, m̄ ^{4,5}	m
נ	n	n	n, n̄ ^{4,5}	n
ס	s	s	s, š ^{4,5}	s
ע	ʾ, - ¹	ʿ	ʿ	ʿ
פ	p	p	p̄	p
ף	f	f	p	p̄ ¹⁴
צ	ts	z	s, š ^{4,5}	š ¹⁵
ק	k	q	q, q̄ ^{4,5}	q
ר	r	r	r	r
ש			š	
שׁ	sh	sh	š, š̄ ^{4,5}	š
שׂ	s	s	ś, ś̄ ^{4,5}	ś
ת	t	t	t, t̄ ⁵	t̄ ¹⁶ , t ¹²
ג ^A	j	j	gʻ	ǰ
ז ^A	zh	zh	zʻ	ǰ
צ ^A	ch	ch	šʻ	č
ד ^B	dh	dh	dʻ	
ה ^C	th	th	tʻ	
ה ^D	kh	kh	hʻ	
ו ^E	ʃ	ʃ	sʻ	
ו ^F	gh	gh	rʻ, ʿʻ	
א	a	a	a	a
אֵ	a	a	ǎ ⁶	ǎ
אֹ	a, o	a, o	ǎ ⁶	ā, o ¹⁷
אֵי			ǎy	
אֵי	e	e	e ⁷	e
אֵי			ey	ê
אֵי	e	e	ě ⁷	ě
אֵי	e, é	e, é	e	ē
אֵי	e	e	ey	ê
אֵי	- , e	- , e ³	o ⁸	e
אֵי	i	i	i	i
אֵי	i	i	iy	î
אֵי	o	o	ö ⁹	ö
אֵי	o	o	o	ō
אֵי	o	o	w̄	ô
אֵי	u	u	u	u

	transliteracja ISO 9: 1995	alfabet łaciński		transliteracja ISO 9: 1995	alfabet łaciński
Ү ү	ù	u	Щ щ	š	šš
Ү ү	ù	ü	Ъ ъ	"	-, " ¹
Ф ф	f	f	Ы ы	y	i
Х х	h	x	І і	i	i
Һ һ	h	h	Ь ь	'	-, ' ¹
Ц ц	c	c	Э э	è	e, é ²
Ч ч	č	ç	Ю ю	û	yu
Ш ш	š	ş	Я я	â	ya

¹ zapis używany, gdy konieczna jest ścisła transliteracja, w pozostałych przypadkach pomijany

² zapis używany, gdy konieczna jest ścisła transliteracja, w pozostałych przypadkach stosowany jest zapis uproszczony

W czasie dyskusji zwrócono uwagę, że zapis w alfabecie łacińskim języka kazachskiego może być trudny dla odbiorcy, nawet znającego zasady wymowy dla języka tureckiego. Stosowane są tu zapisy typu *Qarağandı, Molodyojny, Şşwçinsk, Bayqoñur* dla nazw zapisanych w transkrypcji odpowiednio jako: *Karagandy, Mołodiożnyj, Szczuczinsk, Bajkongyr*. Zastanawiano się, czy system ten jest gdzieś, poza kazachstańskimi stronami internetowymi, stosowany, zwłaszcza czy używany jest na mapach. Zwrócono uwagę, że chyba najczęściej stosowanym obecnie systemem jest BGN/PCGN z 1979 roku – system ten, pomimo że nie został oficjalnie przyjęty, stosuje ONZ, a także wiele wydawnictw. Komisja przyjęła w 2005 roku dla języka kazaskiego system ISO 9 z 1995 roku – ten ogólny system dla cyrylicy Komisja przyjęła dla wszystkich języków zapisywanych cyrylicą, dla których nie są stosowane w Polsce inne systemy latynizacji – poza kazachskim system ten przyjęto dla kirgiskiego, tadżyckiego (z niewielką modyfikacją), kilkunastu języków republik Rosji, abchaskiego i karakałpackiego (w przypadku tego ostatniego języka, Komisja w 2009 roku wycofała się z systemu ISO zalecając oficjalnie wprowadzony dla niego w Uzbekistanie alfabet łaciński). Zwrócono uwagę, że system ten w praktyce nie jest jednak stosowany w odniesieniu do nazewnictwa geograficznego.

Członkowie Komisji uznali, że obecnie zalecany system ISO 9 nie jest zbyt fortunny. Nowy system kazachski również nie wydaje się zbyt dobry. Ustalono, że należy zastanowić się nad przyjęciem systemu BGN/PCGN z 1979 roku. Postanowiono także skonsultować tę kwestię z ekspertami od języka kazachskiego.

Ad. 6. Omawianie nazw form podmorskich kontynuowano od nazw z obszaru Oceanu Atlantyckiego, dla którego Komisja postanowiła:

- skasować egzonim **Basen Biskajski** (aklamacja) – nazwa ta występowała w wykazie z 1994 roku, jednak najprawdopodobniej takiego obiektu nie ma, a jest to tylko wschodnia część Basenu Zachodnioeuropejskiego; nazwy *Biscay Basin*, podawanej w dotychczasowych wykazach, nie uwzględnia ani gazeter GEBCO, ani gazeter amerykański; w Google, w odniesieniu do formy ukształtowania dna, nazwa *Biscay Basin* pojawia się (poza stronami KSNG) sporadycznie, co świadczy to o jej znikomym stosowaniu; polska nazwa pojawia się wyłącznie na stronach Komisji; leksykon „Morza, oceany” Wiedzy Powszechnej stwierdza, że dno Zatoki Biskajskiej stanowi Basen Zachodnioeuropejski, podobnie podaje PWN i atlasy licalne;
- zmienić egzonim *Basen Blake'a-Bahama* na **Basen Bahamski** (aklamacja) – nazwa *Blake-Bahama Basin* pochodzi od nazw ograniczających go Bahama Escarpment i Blake Escarpment. Pierwsza nazwa pochodzi od nazwy wysp Bahamów, druga

zaś od nazwy amerykańskiego okrętu „Blake” prowadzącego tu badania w 1881 r. – dotychczasowa forma błędnie sugerowała, że to nazwa pochodząca od dwóch nazwisk. Obecną nazwą basenu zalecaną przez gazeter GEBCO i spotykaną na niektórych mapach jest *Bahama Basin*, a egzonim powinien do niej nawiązywać;

- dodać egzonim **Zachodni Basen Scotia** (aklamacja);
- dodać egzonim **Wschodni Basen Scotia** (aklamacja);
- dodać egzonim **Basen Tobago** (aklamacja);
- skasować egzonim **Ławica Browna** (aklamacja) – mała ławica, jakich jest wiele w Regionie Karaibskim, nie zasługująca na wyróżnienie jej egzonimem (w wykazie z 2008 roku podane były dla niej błędne współrzędne wskazujące na położenie u wybrzeży Kornwalii);
- skasować egzonim **Ławica Moskitów** (aklamacja) – mała ławica, jakich jest wiele w Regionie Karaibskim, nie zasługująca na wyróżnienie jej egzonimem (w wykazie z 2008 roku podane były dla niej błędne współrzędne wskazujące na położenie w Rowie Kajmańskim);
- skasować egzonim **Rów Bahamski** (aklamacja) – taki rów nie istnieje. Nazwa ta co prawda wymieniana jest w słownikach ortograficznych, jako przykład zapisu przymiotnika *bahamski* wielką literą, w leksykonie „Oceany, morza” Wiedzy Powszechnej, czy w atlasach PPWK, jednak jest to powielanie starych i już nieaktualnych informacji. W wyniku dokładniejszych pomiarów dna oceanu okazało się, że nie istnieje tu żaden rów, tylko skłon szelfu kontynentalnego, dla którego obecnie stosowana jest nazwa *Bahama Escarpment* (przyjęta przez IHO w 1992 roku), a nie *Bahama Trench* (Komisja nie ustala egzonimów dla skłonów szelfów kontynentalnych);
- dodać egzonim **Rów Orkadów Południowych** (aklamacja);
- zmienić egzonim *Rów Sandwich Południowy* na **Rów Sandwichu Południowego** (aklamacja) – nazwa rowu pochodzi od wysp Sandwich Południowy, których nazwę się odmienia.

Omawiając obiekty z obszaru Oceanu Indyjskiego Komisja postanowiła najpierw nie zmieniać nazwy *Prąd Agulhas* na *Prąd Igielny* (aklamacja), następnie postanowiono dodać egzonim **Prąd Jawajski** (aklamacja). Dłuższą dyskusję wywołała zaś kwestia ustalenia poprawnego nazewnictwa prądów morskich płynących wzdłuż wybrzeży Madagaskaru. W dotychczasowych wykazach podana była nazwa *Prąd Madagaskarski* wraz z angielskim odpowiednikiem *Madagascar Current*. Polska nazwa i nazwa angielska nie odnoszą się jednak do tych samych prądów. Prąd w polskiej literaturze (atlasy, encyklopedie, leksykony) nazywany *Prądem Madagaskarskim* jest dużym prądem oceanicznym płynącym z północy na południe od Prądu Południoworównikowego, wzdłuż wschodnich wybrzeży Madagaskaru i łączącym się z Prądem Agulhas. Prąd ten po angielsku nosi nazwę *East Madagascar Current* (czyli ‘Prąd Wschodniomadagaskarski’). Natomiast prąd nazywany po angielsku *Madagascar Current* to jeden z dwóch prądów znajdujących się w Kanale Mozambickim (drugi to Prąd Mozambicki), płynący wzdłuż zachodnich wybrzeży Madagaskaru z południa na północ. Po dyskusji Komisja postanowiła zmienić nazwę *Prąd Madagaskarski* na **Prąd Wschodniomadagaskarski** dla dużego prądu morskiego płynącego na wschód od Madagaskaru (aklamacja) oraz dodać nazwę **Prąd Madagaskarski** dla prądu w Kanale Mozambickim (8 głosów za dodaniem nazwy w formie *Prąd Madagaskarski*, 4 głosy za dodaniem nazwy w formie *Prąd Zachodniomadagaskarski*, 2 głosy wstrzymujące się).

Postanowiono także skasować nazwę **Prąd Zachodnioarabski** (aklamacja), gdyż taki prąd nie istnieje. Angielska nazwa *West Arabian Current* pojawia się w Google jedynie na stronach KSNG, polska nazwa poza Komisją (i Wikipedią) nie jest stosowana. Nazwa wymieniona była już w wykazie z 1994 roku, jednak prawdopodobnie jako opozycja do *Prądu Wschodnioarabskiego* (prąd ten jest wymieniany w wielu publikacjach). Dodatkowo w wykazie z 2008 r. podano dla tego prądu współrzędne przy Półwyspie Arabskim, czyli tam gdzie faktycznie znajduje się Prąd Wschodnioarabski (a dla Prądu Wschodnioarabskiego podano współrzędne przy Półwyspie Indyjskim – nazwa prądu jednak nie oznacza położenia na wschodzie Morza Arabskiego, tylko na wschód od Półwyspu Arabskiego; przy zachodnich wybrzeżach Półwyspu Indyjskiego przepływa w lecie Prąd Monsunowy).

Następnie Komisja postanowiła:

- zmienić egzonim *Wyniesienie Australijsko-Antarktyczne* na **Grzbiet Australijsko-Antarktyczny** wraz z przeniesieniem z kategorii „wyniesienia” do kategorii „grzbiety” (aklamacja) – nie jest to wyniesienie, tylko grzbiet ze strefą ryftową;
- dodać egzonim **Krawędź Amsterdamska** (aklamacja);
- ustalić, że nazwa **Basen Natalski** jest egzonimem wariantowym dla Basenu Mozambickiego, a nie nazwą osobnego obiektu (aklamacja) – zarówno wg gazetera GEBCO, jak i gazetera amerykańskiego nazwy *Mozambique Basin* i *Natal Basin* są nazwami wariantowymi odnoszącymi się do jednego obiektu;
- skasować egzonim **Basen Naturaliste** (aklamacja) – nazwa błędna, nie ma takiego basenu;
- zmienić egzonim *Rów Diamantina* na **Rów Diamantyny** (aklamacja) – nazwa rowu pochodzi od australijskiego okrętu HMAS „Diamantina”, którego nazwę się odmienia;
- skasować egzonim **Rów Obi** (aklamacja) – nazwa angielska *Ob' Trench* (dawniej jako *Obi Trench*) nadana została od rosyjskiego statku „Обь”, zatem poprawną polską nazwą powinna być *Rów Obu*; nazwa ta jest jednak nieformalna, gdyż oficjalnie jest to część Rowu Diamantyny;
- dodać egzonim **Grzbiet Południowopacyficzny** jako wariantowy dla nazwy *Grzbiet Pacyficzno-Antarktyczny* (aklamacja);
- zmienić egzonim *Krawędź Sandwich Południowy* na **Krawędź Sandwichu Południowego** (aklamacja) – nazwa rowu pochodzi od wysp Sandwich Południowy, których nazwę się odmienia;
- dodać egzonim **Prąd Davidsona** (aklamacja);
- dodać egzonim **Prąd Kamczacki** (aklamacja).

W wykazie z 2008 roku zostały wymienione dwa obiekty o nazwach *Grzbiet Mariański* i *Grzbiet Wschodniomariański* – nazwy te są pomieszane. Obiekt o nazwach angielskich *East Mariana Ridge* i alternatywnie *Mariana Ridge* (jego wynurzone fragmenty to wyspy Mariany) ma polską nazwę *Grzbiet Mariański*, czasami stosowana jest również dla niego nazwa *Grzbiet Wschodniomariański*. Drugi równoległy grzbiet nosi angielskie nazwy *West Mariana Ridge* i alternatywnie *Parece Vela Ridge* – dla niego została przyjęta przez Komisję na 36 posiedzeniu (21 listopada 2007 roku) nazwa *Grzbiet Wschodniomariański*, pomimo że jest to, jak wskazuje nazwa angielska i jego geograficzne położenie (na zachód od Marianów), ‘Grzbiet Zachodniomariański’. Komisja postanowiła naprawić ten błąd i przez aklamację uchwaliła zmianę egzonimu *Grzbiet Wschodniomariański* na **Grzbiet**

Zachodniomariański oraz wprowadzenie egzonimu **Grzbiet Wschodniomariański** jako głównego dla *Grzbietu Mariańskiego*.

Postanowiono także zmienić egzonim *Grzbiet Norfolk* na **Grzbiet Norfolcki** – nazwa pochodzi od nazwy wyspy Norfolk, a przymiotnik *norfolcki* jest uwzględniany w „Urzędowym wykazie nazw państw i terytoriów niesamodzielnych”. Za zmianą opowiedziało się 7 osób, 6 było przeciw, 1 wstrzymała się od głosu.

Ze względu na brak czasu, na kolejne posiedzenie przeniesiono dokończenie omawiania wykazu nazw form podmorskich oraz wykazu polskich nazw geograficznych z obszaru Europy.

Terminy kolejnych posiedzeń Komisji ustalono wstępnie na 28 listopada i 19 grudnia.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:
Wiceprzewodniczący Komisji
mgr Maciej Zych

Przewodnicząca Komisji
prof. dr hab. Ewa Wolnicz-Pawłowska